

Raadsmemo

Onderwerp : Effecten meicirculaire 2022
 Datum : 05 juli 2022
 Afzender : Ramon Pardo Kruidenier
 Telefoonnummer :
 Emailadres :

Geachte raad,

Bijgevoegd stuk wordt u ter kennisname toegezonden.

Het betreft informatie waarvan het nuttig gevonden wordt dat u ervan op de hoogte bent, dan wel de toezending van een door het college of een lid van het college in commissie of raad toegezegd stuk.

In tegenstelling tot het verstrekken van informatie via een raadsinformatiebrief is de raadsmemo niet vooraf in het college besproken en vastgesteld. Met het presidium is afgesproken dat informatie verstrekt via een raadsmemo wel als ingekomen stuk wordt geregistreerd, maar niet geagendeerd wordt voor een commissie- of raadsvergadering, tenzij een lid van een commissie of de raad hier via de griffier om verzoekt.

Inleiding

Op 31 mei is de meicirculaire 2022 van het Gemeentefonds gepubliceerd. Voor de behandeling van de Kaderbrief 2023 is nu een eerste analyse op hoofdlijnen gemaakt. De volledige analyse wordt uitgewerkt en verwerkt in de 2^e bestuursrapportage 2022 en de begroting 2023-2026.

Verloop van de uitkering

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de algemene uitkering vanaf de begroting 2022 tot en met de 1^e bestuursrapportage 2022 weer:

	2022	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022-2025	33.805	32.756	32.549	32.641	32.641
Septemercirculaire 2021	917	212	215	321	321
Decemercirculaire 2021	232	149	172	197	197
Inschatting maartbrief 2022	500	112	799	1.007	-8
Bijstelling 1^e burap 2022	1.649	473	1.186	1.525	510
Stand 1^e burap 2022	35.454	33.229	33.735	34.166	33.151

Effecten meicirculaire

A – Herverdeling gemeentefonds

De herverdeling van het gemeentefonds per 2023 is nu definitief. Voor Alblasserdam pakt deze negatiever uit dan eerdere inschattingen van het Rijk. Het nadeel komt uit op € 59/inwoner (ca. € 1,2 mln.). Met suppletie-uitkeringen wordt dit teruggebracht: € 7,50 per inwoner in 2023, € 22,50 in 2024 en vanaf 2025 € 37,50.

B – Algemene uitkering

B1 – Accres

De accessen nemen vooral in de jaren 2023-2025 fors toe. Dit hangt samen met een fors hoger investeringsvolume van het Rijk, waar gemeenten volgens de 'trap-op-trap-af-systematiek' van mee profiteren. Daarnaast stijgt de uitkeringsfactor, een rekenkundige eenheid in de algemene uitkering. Vanaf 2026 wordt het accres volgens de huidige inzichten beduidend minder en worden ook volumestijgingen niet meer gecompenseerd.

De opschalingskorting wordt ook bevroren voor de periode 2023-2025. Dit was al verwerkt in de 1^e burap en de Kaderbrief. Vanaf 2026 wordt de volledige korting weer toegepast.

B2 – Taakmutaties

De meicirculaire kent twee grote taakmutaties:

Energietoelag

In de maartbrief was al aangekondigd dat landelijk € 679 miljoen beschikbaar zou worden gesteld voor de compensatie van de gestegen energiekosten voor huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Gemeenten krijgen nu aanvullend hierop € 175 miljoen, zodat zij alle huishoudens in deze categorie de energietoelag van € 800 kunnen geven. Het totale bedrag van € 854 miljoen is voor 2022 opgenomen in de meicirculaire. Voor Alblasserdam gaat het om € 861.000.

Jeugd

Voor het jaar 2023 zijn de extra middelen jeugdzorg van € 1.445 mln. eenmalig aan de algemene uitkering toegevoegd (voor Alblasserdam € 1.678.600, ca. € 430.000 meer dan eerder geraamd). De circulaire meldt verder dat de extra ombuiging van € 511 miljoen uit het regeerakkoord op de extra middelen jeugd van de Commissie van Wijzen (€ 100 mln. in 2024, € 500 mln. in 2025 en 2026 & structureel € 511 mln. vanaf 2027) voor verantwoordelijkheid en risico van het rijk is en voorsnog dus niet worden gekort op gemeenten.

Wat ontbreekt in de meicirculaire zijn de toevoegingen van de extra middelen aan de algemene uitkering voor de jaren 2024-2027 conform het advies van de Commissie van Wijzen. Door het ontbreken ervan worden gemeenten vanaf het jaar 2024 geconfronteerd met een groot gat op de begroting, omdat de extra middelen voor de jeugdzorg van 2023 weer wegvallen. Dit gat vanaf 2024 levert mogelijk problemen op met het provinciaal toezicht, omdat daarmee niet aan de eis van een meerjarig sluitende begroting kan worden voldaan. Vorig jaar is hier een richtlijn van de provinciaal toezichthouders voor opgesteld. De VNG is gesprek met het rijk om af te spreken dat gemeenten in de meerjarenraming van hun begroting voor de jaren 2024 tot en met 2026 de volledige bedragen uit het advies van de Commissie van Wijzen als stelpost mogen opnemen. Hier ligt inmiddels een eerste voorstel voor wat de VNG op hoofdlijnen ondersteunt. In de berekening is nu uitgegaan van volledige compensatie volgens de commissie. Hiervoor is een stelpost opgenomen. Dit is uiteraard een risico.

B3 – Overige (DU/IU)

Als gevolg van de herverdeling van het gemeentefonds, zullen ook enkele Decentralisatie-uitkeringen (DU) en Integratie uitkeringen (IU) worden overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit heeft geen directe gevolgen voor de hoogte van de bedragen, maar dit betekent dat in het in principe vrij besteedbare middelen worden vanaf 2023. Zo wordt de integratie-uitkering Voogdij 18+ (2022: € 617.000) is in het kader van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering. Ook wordt de IU Inburgering (2022 €81.000) per 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering.

Er zijn wel DU's en IU's die als zodanig blijven bestaan. Dit geldt onder meer voor:

- Participatie (2022: € 1.486.000, aflopend tot € 1.318.000 in 2027)
- Beschermd wonen (via centrumgemeente Dordrecht)
- Klimaatgelden: incidenteel 2022 : € 183.321. Jaren 2023 e.v. wordt later bepaald.
- Inzet BOA's: € 32.000 structureel vanaf 2022

Financiële uitwerking

In onderstaand zijn de belangrijkste wijzigingen doorgevoerd. Van posten die niet zijn toegelicht, geven we dit hieronder aan:

Inkomstenmaatstaf OZB

Het gemeentefonds rekent een korting voor de door gemeente zelf te realiseren belastingcapaciteit. Ingeschat wordt dat op macroniveau de woz-waarden met 14% stijgen. Hier is nu mee gerekend. Dit wordt later, als de definitieve opgave bekend is, aangepast naar de lokale situatie. Voor nu is dit een nadeel van € 345.000.

Behoedzaamheidsreserve

Het gemeentefonds werkt met diverse eenheden en maatstaven. Deze moeten periodiek worden geactualiseerd. Deze zijn nu meegenomen op niveau 2022. Daarnaast is het accres een raming. Wanneer het Rijk alsnog minder uitgeeft, wordt ook de algemene uitkering (tussentijds of zelfs achteraf) naar beneden bijgesteld. Voor het opvangen van dergelijke fluctuaties is een (oplopende) behoedzaamheidsafslag opgenomen.

Eigen bijdrage WMO

Het Rijk gaat ervan uit dat gemeenten vanaf 2025 een eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp in rekening brengen. Deze is landelijk € 95 mln. We hebben nu 0,1% hiervan opgenomen, wat globaal in verhouding is met de verdeling van posten in het gemeentefonds.

Onderwerp	2022	2023	2024	2025	2026	Opmerkingen
Stand 1^e burap 2022	35.454	33.229	33.735	34.166	33.151	
Herverdeling (incl. suppletie)		-156	-458	-760	-760	Bruto: 1.190.000
Algemeen accres	2.159	4.392	4.114	4.827	3.235	Incl. uitkeringsfactor
Overig:						
Energietoeslag	861					
Klimaat	183					
Jeugd cf. meicirculaire		430				T.o.v. stelpost
Totaal cf. specificatie BZK	38.657	37.895	37.391	38.233	35.626	
<u>Overige bijstellingen:</u>						
- Stelpost Jeugd (mutatie)			16	15	755	2026 was nog 0.
- Inzet verhoging jeugd 2023		-430				
- Inkomstenmaatstaf OZB		-345	-345	-345	-345	Inschatting macro 14%
- Behoedzaamheid		-250	-500	-750	-1.000	Ontwikkeling maatstaven
- Energietoeslag (taakmutatie)	-861					
- Eigen bijdrage WMO				-95	-95	Vanaf 2025
- Klimaatgelden (DU)	-183					
Totaal incl. meicirculaire 2022	37.613	36.870	36.562	37.058	34.941	
Bijstelling t.o.v. 1 ^e burap 2022	2.159	3.641	2.827	2.892	1.790	

Financieel beeld na meicirculaire

In onderstaande tabel wordt het saldo van de meicirculaire toegevoegd aan het saldo van de Kaderbrief 2023. Het effect is dan als volgt:

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>	2023	2024	2025	2026
Saldo Kaderbrief 2023	-578	16	-119	-2.002
Netto bijstelling meicirculaire	3.641	2.811	2.877	1.035
Nieuw saldo Kader 2023-2026	3.063	2.827	2.996	-967

Tot slot

Met de meicirculaire wordt het financieel beeld voor de jaren 2023-2026 positief. Kanttekening daarbij is de grote hoeveelheid onzekerheden op dit moment. Zo zijn de bijdragen voor jeugd vanaf 2024 onzeker, is er nog geen volledige duidelijkheid over compensatie voor de kosten die we maken in het kader van vluchtelingencrisis vanuit Oekraïne en is er in de Kaderbrief 2023 nog beperkt rekening gehouden met inflatie en indexeringen.

Mogelijke effecten op loon- en prijscompensatie, onder anderen voor maatschappelijke partners, worden nog onderzocht (en waar nodig uitgewerkt) voor de begroting. Daarnaast spelen de komende periode grote dossiers, onder andere de energietransitie en klimaatmaatregelen en bijvoorbeeld de minimaverordening en diverse aspecten binnen de WMO.

Aanvullend vermelden we dat in deze notitie een eerste analyse op hoofdlijnen is uitgevoerd. Op totaalniveau sluit deze aan bij het actuele rekenmodel van het ministerie. Naar de begroting toe volgt een nadere analyse op de hoeveelheden en de maatstaven. Dit kan nog mutaties tot gevolg hebben. Bij de begroting worden ook bijbehorende uitgavenbudgetten op het benodigde niveau gebracht.

Op basis van de uitkomsten van de algemene beschouwingen en nadere analyse komt het college in oktober met een voorstel om te komen tot een begroting 2023 .